

Koloskopi

Oppdrag fra Michael Strehle, Helse Nord RHF.

SKDE-notat 1. oktober 2019

Tove Johansen
tove.johansen@helse-nord.no

Senter for klinisk dokumentasjon og evaluering
www.skde.no

Introduksjon

I Norge planlegges innføring av et nasjonalt program for tarmscreening fra 2020. Tilbudet skal gis til kvinner og menn det året de fyller 55 år, og skal gjøres landsdekkende innen 2024. Standard metode i starten vil være en test for å avdekke usynlig blod i avføringen. Det tar tid å bygge opp kapasitet og erfaring med nasjonal screening mot tarmkreft. Helsedirektoratet har anbefalt at man senere gradvis går over til kikkertundersøkelse av hele tykktarmen (koloskopi) som metode i programmet ¹.

Oppdraget fra fagavdelingen ved Helse Nord RHF, sendt av Michael Johannes Strehle, er å gi en oversikt over koloskopier med og uten biopsi i perioden 2016 til 2018.

Fraskrivelse

Publikasjonen har benyttet data fra Norsk pasientregister (NPR). Forfatterne er eneansvarlig for tolkning og presentasjon av de utleverte data. NPR har ikke ansvar for analyser eller tolkninger basert på de utleverte data.

Utvalg

Koloskopier kodes vanligvis med JUF32 (koloskopi) eller JUF35 (koloskopi med biopsi). Noen koloskopier har kun en kode (f.eks JUF32), mens andre kan ha tre ulike (f.eks JFA15, JUF32 og JUF35).

I de tilfellene det er funn ved utførelse av koloskopi, f.eks en polyp, fjernes den i samme seanse, og det kodes som oftest ved å bruke flere koder. JFA15 og JGA05 (polypektomier) er koder som ofte inngår sammen med de to koloskopikodene (i ca 18 % av tilfellene).

Praksis av koding er derimot varierende. Det er noen undersøkelser som kun har kode for polypektomi (JFA15 og JGA05). Det er meget sannsynlig at de polypektomiene er gjort i forbindelse med en koloskopi, og de 4 331 det gjelder er inkludert i utvalget.

For å identifisere alle koloskopier som utføres ved sykehus brukes følgende prosedyrekoder, og for avtalespesialister anvendes i tillegg også normaltariffen fra Normaltariff for avtalespesialister.

Prosedyrekoder/ tariffakster:

- JUF 32 koloskopi / 115a koloskopi
- JUF 35 koloskopi med biopsi / 115b tillegg for biopsi
- JFA 15 endoskopisk polypektomi i colon / 116 polypektomi
- JGA 05 endoskopisk polypektomi i rectum / 116 polypektomi

¹

¹Kilde: <https://kreftforeningen.no/forebygging/screening-masseundersokelse/tarmscreening/>

Resultater

Koloskopier - behandlerperspektiv

Tabell 1 viser antall årlige koloskopier som utføres i helseforetakene (summering på RHF-nivå), samt private sykehus. For koloskopier hos avtalespesialister se tabell 2 .

I perioden 2016 til 2018 øker antall utførte koloskopier med ca 5 000, se tabell 4. Private sykehus øker med 3 133, (tabell 1), mens avtalespesialister øker med 2 110, (tabell 2).

Behandler HF	2016	2017	2018
Finnmarkssykehuset HF	1 466	1 549	1 454
UNN HF	2 994	3 131	3 226
Nordlandssykehuset HF	2 319	2 380	2 457
Helgelandssykehuset HF	1 679	1 750	1 720
Helse Nord RHF	8 458	8 810	8 857
Helse Nord-Trøndelag HF	2 120	2 172	2 120
St. Olavs Hospital HF	5 578	5 273	4 894
Helse Møre og Romsdal HF	4 145	4 185	3 866
Helse Midt RHF	11 843	11 630	10 880
Helse Førde HF	1 772	1 746	1 926
Helse Bergen HF	2 496	2 497	2 548
Helse Fonna HF	2 117	2 212	2 194
Helse Stavanger HF	3 538	3 619	3 831
Haraldsplass diakonale sykehus	1 124	1 125	1 044
Helse Vest RHF	11 047	11 199	11 543
Vestre Viken HF	6 419	6 302	6 217
Sykehuset Telemark HF	4 558	4 444	4 664
Akershus universitetssykehus HF	3 942	3 309	3 845
Sykehuset Innlandet HF	5 610	5 435	5 105
Oslo universitetssykehus HF	4 896	4 717	4 774
Sykehuset Østfold HF	3 825	4 042	3 624
Sørlandet sykehus HF	3 523	3 742	3 926
Sykehuset i Vestfold HF	3 590	3 460	3 771
Diakonhjemmet sykehus	1 720	1 816	1 885
Lovisenberg diakonale sykehus	994	1 076	1 093
Helse Sør-Øst RHF	39 077	38 343	38 904
Private sykehus	2 459	4 512	5 592
Total	72 884	74 494	75 776

Tabell 1: Antall koloskopier i perioden 2016 til 2018, eksklusive avtalespesialister. Fordelt på behandlende helseforetak og private sykehus. Summering på RHF-nivå.

Avtale RHF	2016	2017	2018
Helse Nord RHF	1 400	1 146	1 353
Helse Midt-Norge RHF	1 055	1 061	1 102
Helse Vest RHF	7 479	7 131	8 042
Helse Sør-Øst RHF	5 534	4 754	7 081
Total	15 468	14 092	17 578

Tabell 2: Antall koloskopier i perioden 2016 til 2018 utført av avtalespesialister. Fordelt etter hvilket RHF avtalespesialisten har avtale med.

Sykehus i Helse-Nord RHF	2016	2017	2018
Klinikk Kirkenes	450	514	482
Klinikk Hammerfest	1 016	1 035	972
UNN Tromsø	1 853	1 937	2 028
UNN Harstad	739	843	860
UNN Narvik	402	351	338
NLSH Vesterålen	551	579	624
NLSH Lofoten	421	402	475
NLSH Bodø	1 347	1 399	1 358
Helgelandssykehuset Mo i Rana	643	670	717
Helgelandssykehuset Mosjøen	516	489	421
Helgelandssykehuset Sandnessjøen	520	590	582
Total	8458	8810	8857

Tabell 3: Antall koloskopier i perioden 2016 til 2018 som utføres av sykehus i Helse-Nord RHF.

Koloskopier - befolkningsperspektiv

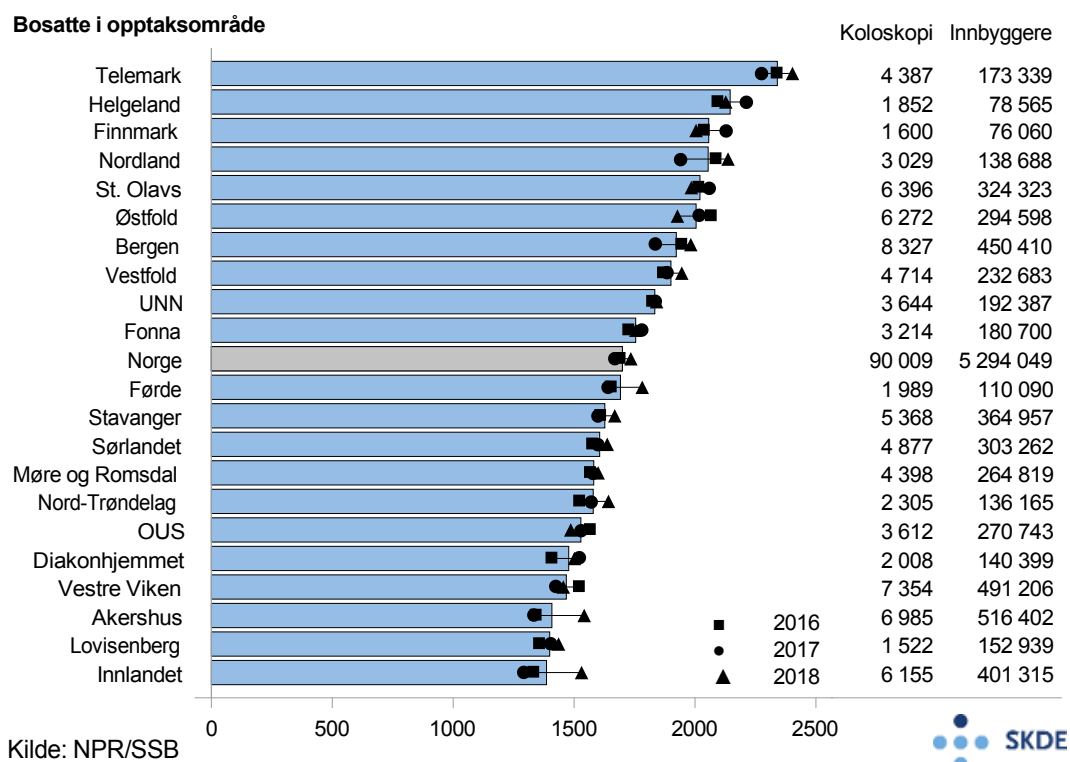
I perioden 2016-2018 utføres det årlig ca. 90 000 skopier i Norge. Dette inkluderer aktiviteten hos avtalespesialister.

Se tabell 4 som viser antall koloskopier for bosatte i opptaksområdene til helseforetakene. Summering på opptaksområdene til de enkelte RHF.

Opptaksområde	2016	2017	2018
Finnmark	1 573	1 653	1 575
UNN	3 584	3 646	3 701
Nordland	3 042	2 862	3 184
Helgeland	1 792	1 903	1 862
Helse Nord	9 991	10 064	10 322
Nord-Trøndelag	2 202	2 289	2 423
St. Olavs	6 286	6 516	6 391
Møre og Romsdal	4 312	4 380	4 503
Helse Midt	12 800	13 185	13 317
Førde	1 930	1 929	2 108
Bergen	8 313	7 956	8 711
Fonna	3 129	3 260	3 253
Stavanger	5 216	5 281	5 608
Helse Vest	18 588	18 426	19 680
Østfold	6 363	6 325	6 127
Akershus	6 518	6 616	7 822
OUS	3 653	3 613	3 570
Lovisenberg	1 435	1 533	1 599
Diakonhjemmet	1 876	2 069	2 080
Innlandet	5 875	5 738	6 852
Vestre Viken	7 502	7 143	7 419
Vestfold	4 561	4 681	4 901
Telemark	4 330	4 272	4 560
Sørlandet	4 712	4 866	5 054
Helse Sør-Øst	46 825	46 856	49 984
Total	88 352	88 586	93 354

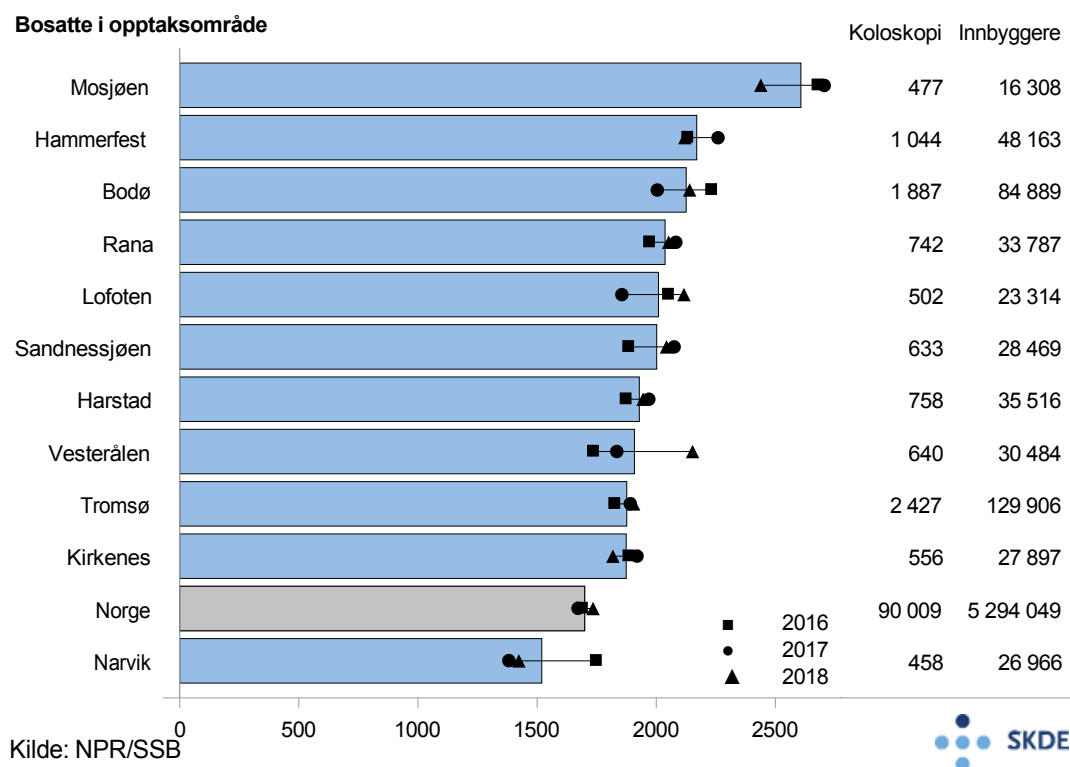
Tabell 4: Antall koloskopier i perioden 2016 til 2018 for bosatte i opptaksområde til helseforetak, summert på RHF-nivå.

Figur 1 viser antall koloskopier per 100 000 innbygger for bosatte fordelt på opptaksområder i hele landet, mens figur 2 viser mer detaljert for bosatte i Helse-Nord.

Figur 1: Antall koloskopier per 100 000 innbygger i perioden 2016-2018. Kjønn- og aldersjusterte, fordelt på opptaksområde.

Befolkningen i Helse Nord RHF

Figur 2: Antall koloskopier per 100 000 innbygger i perioden 2016-2018. Kjønn- og aldersjusterte, fordelt på opptaksområde til sykehus i Helse Nord RHF.

Bosatte i Helse-Nord får 10 322 koloskopier i 2018, se tabell 4. Tabell 5 viser hvor de blir gjennomført. Kategoriene er gjensidig ekskluderende.

Opptaksområde	Alle	Koloskopier i 2018 utføres ved									
		Eget HF		Eget RHF		Annet RHF		Privat		Avtalespes	
		Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Finnmark	1 575	1 434	91 %	104	7 %	19	1 %	8	1 %	10	1 %
UNN	3 701	3 039	82 %	16	0 %	27	1 %	1	0 %	618	17 %
Nordland	3 184	2 385	75 %	45	1 %	29	1 %	3	0 %	722	23 %
Helgeland	1 862	1 711	92 %	64	3 %	70	4 %	11	1 %	6	0 %
Total	10 322	8 569	83 %	229	2 %	145	1 %	23	0 %	1356	13 %

Tabell 5: Alle koloskopier for bosatte i Helse Nord RHF i 2018, antall og andel behandlet i eget HF, eventuelt annet HF i eget RHF, eller annet RHF, privat eller hos avtalespesialist.

Vedlegg

Koloskopier - behandlerperspektiv

For å identifisere alle koloskopier hvor det ikke er tatt biopsi er det tatt utgangspunkt i prosedyrekode JUF32 og normaltariiff 115a.

Alle koloskopi med prosedyrekode eller takst for biopsi eller polypektomi er dermed ekskludert. Bruken av prosedyrekoder er varierende, og det viser seg at ca 8 800 av koloskopiene uten biopsi har andre prosedyrekoder eller normaltariiff takst som indikerer at det er tatt biopsi.

Koloskopier hvor følgende koder er rapportert er dermed også ekskludert for å finne de uten biopsi.

Prosedyrekode: JUD05, JUG05, JUF45, JHA10, JHA20, JUF05, JUF15, JUF25, JUF85.

Takster: 112b, 114c, 100.

Helseforetak	Koloskopier inklusive og eksklusive biopsi								
	2016			2017			2018		
	Inkl	Ekskl	Andel	Inkl	Ekskl	Andel	Inkl	Ekskl	Andel
Finmarkssykehuset HF	1 466	812	55 %	1 549	762	49 %	1 454	694	48 %
UNN HF	2 994	1 195	40 %	3 131	1 315	42 %	3 226	1 266	39 %
Nordlandssykehuset HF	2 319	1 070	46 %	2 380	1 093	46 %	2 457	1 116	45 %
Helgelandssykehuset HF	1 679	719	43 %	1 750	725	41 %	1 720	676	39 %
Helse-Nord RHF	8 458	3 796	45 %	8 810	3 895	44 %	8 857	3 752	42 %
Helse Nord-Trøndelag HF	2 120	939	44 %	2 172	1 009	46 %	2 120	979	46 %
St. Olavs Hospital HF	5 578	2 368	42 %	5 273	2 366	45 %	4 894	2 048	42 %
Helse Møre og Romsdal HF	4 145	1 829	44 %	4 185	1 829	44 %	3 866	1 663	43 %
Helse Førde HF	1 772	705	40 %	1 746	616	35 %	1 926	761	40 %
Helse Bergen HF	2 496	994	40 %	2 497	937	38 %	2 548	917	36 %
Helse Fonna HF	2 117	1 020	48 %	2 212	1 056	48 %	2 194	963	44 %
Helse Stavanger HF	3 538	1 348	38 %	3 619	1 397	39 %	3 831	1 549	40 %
Vestre Viken HF	6 419	2 568	40 %	6 302	2 639	42 %	6 217	2 505	40 %
Sykehuset Telemark HF	4 558	1 901	42 %	4 444	1 726	39 %	4 664	1 761	38 %
Akershus universitetssykehus HF	3 942	1 317	33 %	3 309	1 011	31 %	3 845	1 268	33 %
Sykehuset Innlandet HF	5 610	2 149	38 %	5 435	2 040	38 %	5 105	1 880	37 %
Oslo universitetssykehus HF	4 896	1 790	37 %	4 717	1 834	39 %	4 774	1 785	37 %
Sykehuset Østfold HF	3 825	1 270	33 %	4 042	1 348	33 %	3 624	1 107	31 %
Sørlandet sykehus HF	3 523	1 672	47 %	3 742	1 693	45 %	3 926	1 555	40 %
Sykehuset i Vestfold HF	3 590	1 181	33 %	3 460	1 191	34 %	3 771	1 208	32 %
Diakonhjemmet sykehus	1 720	736	43 %	1 816	736	41 %	1 885	808	43 %
Lovisenberg diakonale sykehus	994	331	33 %	1 076	325	30 %	1 093	282	26 %
Haraldsplass diakonale sykehus	1 124	572	51 %	1 125	519	46 %	1 044	474	45 %
Private sykehus	2 459	1 192	48 %	4 512	1 901	42 %	5 592	2 030	36 %
Total	72 884	29 678	41 %	74 494	30 068	40 %	75 776	29 295	39 %

Tabell 6: Antall koloskopier inklusive biopsi, og antall og andel som er eksklusive biopsi, fordelt på helseforetak i perioden 2016 til 2018.

Sykehus	Koloskopier inklusive og eksklusive biopsi								
	2016			2017			2018		
	Inkl	Ekskl	Andel	Inkl	Ekskl	Andel	Inkl	Ekskl	Andel
Helse Nord RHF	1 400	629	45 %	1 146	567	49 %	1 353	514	38 %
Helse Midt-Norge RHF	1 055	279	26 %	1 061	229	22 %	1 102	243	22 %
Helse Vest RHF	7 479	2920	39 %	7 131	2 326	33 %	8 042	2 438	30 %
Helse Sør-Øst RHF	5 534	1165	21 %	4 754	864	18 %	7 081	1 267	18 %
Total	15 468	4 993	32 %	14 092	3 986	28 %	17 578	4 462	25 %

Tabell 7: Antall koloskopier uten biopsi i perioden 2016 til 2018 utført av avtalespesialister. Fordelt etter hvilket RHF avtalespesialisten har avtale med.

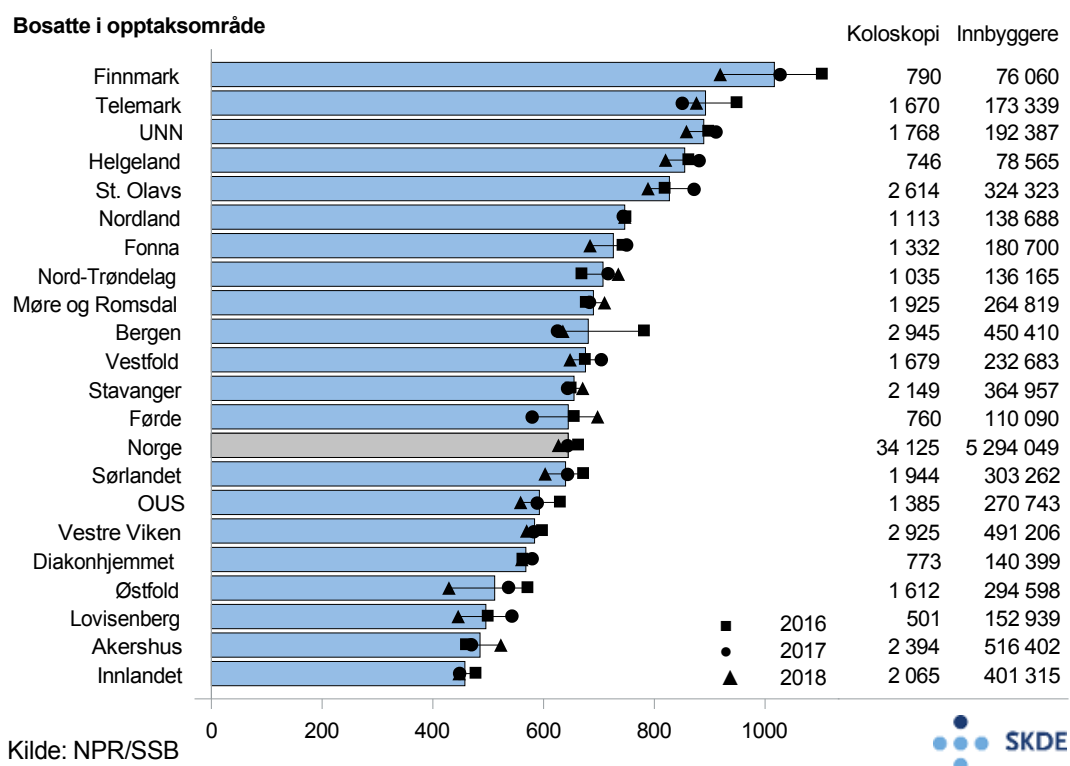
Sykehus	Koloskopier inklusive og eksklusive biopsi								
	2016			2017			2018		
	Inkl	Ekskl	Andel	Inkl	Ekskl	Andel	Inkl	Ekskl	Andel
Klinikk Kirkenes	450	212	47 %	514	255	50 %	482	251	52 %
Klinikk Hammerfest	1016	600	59 %	1035	507	49 %	972	443	46 %
UNN Tromsø	1853	644	35 %	1937	716	37 %	2028	694	34 %
UNN Harstad	739	277	37 %	843	356	42 %	860	333	39 %
UNN Narvik	402	274	68 %	351	243	69 %	338	239	71 %
NLSH Vesterålen	551	296	54 %	579	289	50 %	624	294	47 %
NLSH Lofoten	421	191	45 %	402	192	48 %	475	220	46 %
NLSH Bodø	1347	583	43 %	1399	612	44 %	1358	602	44 %
Helgelandssykehuset Mo i Rana	644	255	40 %	671	233	35 %	717	243	34 %
Helgelandssykehuset Mosjøen	516	235	46 %	489	221	45 %	421	161	38 %
Helgelandssykehuset Sandnessjøen	519	228	44 %	590	271	46 %	582	272	47 %
Totalt	8 458	3 795	45 %	8 810	3 895	44 %	8 857	3 752	42 %

Tabell 8: Antall koloskopier inklusive biopsi, og antall og andel som er eksklusive biopsi, for sykehusene i Helse-Nord RHF i perioden 2016 til 2018.

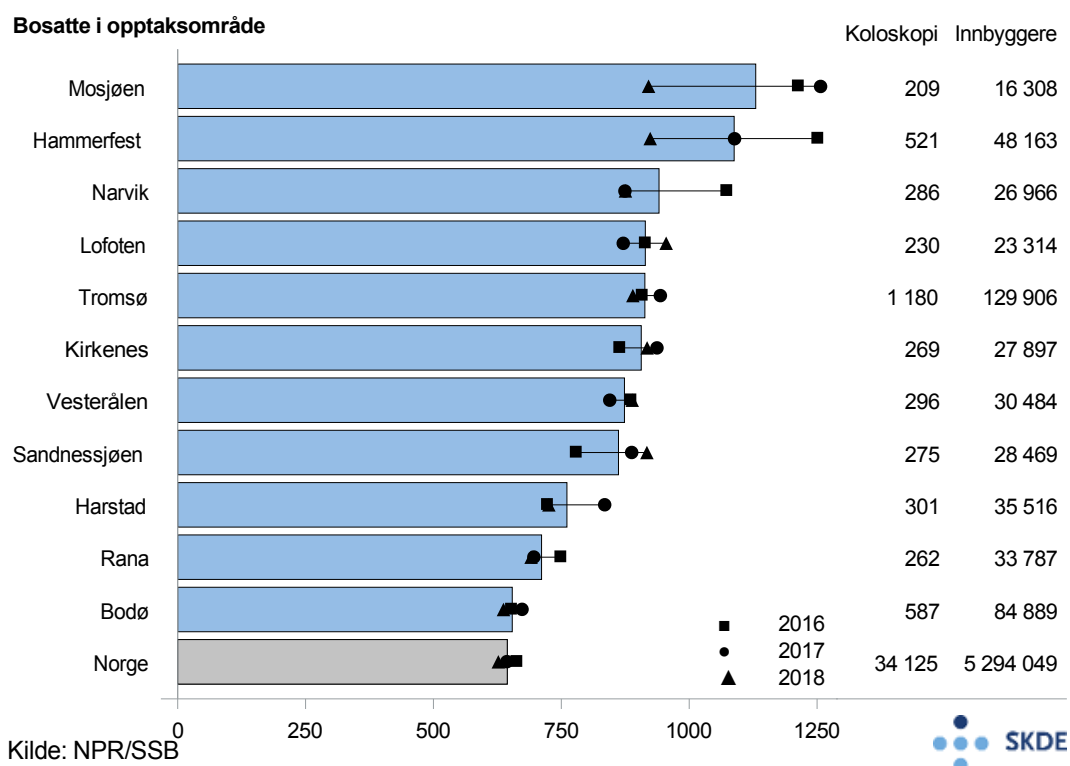
Koloskopier - befolkningsperspektiv

Opptaksområde	2016	2017	2018
Finnmark	848	800	723
UNN	1 767	1 817	1 720
Nordland	1 101	1 109	1 129
Helgeland	745	767	725
Helse Nord	4 461	4 493	4 297
Nord-Trøndelag	970	1 047	1 087
St. Olavs	2 552	2 759	2 534
Møre og Romsdal	1 870	1 899	2 005
Helse Midt-Norge	5 392	5 705	5 626
Førde	766	685	830
Bergen	3 348	2 703	2 783
Fonna	1 349	1 376	1 271
Stavanger	2 096	2 111	2 240
Helse Vest	7 559	6 875	7 124
Østfold	1 768	1 689	1 380
Akershus	2 222	2 320	2 641
OUS	1 455	1 377	1 322
Lovisenberg	503	540	461
Diakonhjemmet	751	789	778
Innlandet	2 135	2 012	2 047
Vestre Viken	2 948	2 923	2 906
Vestfold	1 650	1 752	1 634
Telemark	1 754	1 598	1 659
Sørlandet	2 011	1 961	1 862
Helse Sør-Øst	17 197	16 961	16 690
Total	34 671	34 054	33 757

Tabell 9: Antall koloskopier uten biopsi i perioden 2016 til 2018 for bosatte i opptaksområde til helseforetak, summert på RHF-nivå.

Figur 3: Antall koloskopier uten biopsi per 100 000 innbygger i perioden 2016-2018. Kjønn- og aldersjusterte, fordelt på opptaksområde.

Figur 4: Antall koloskopier uten biopsi per 100 000 innbygger i perioden 2016-2018. Kjønn- og aldersjusterte, fordelt på opptaksområde til sykehus i Helse Nord RHF.